

بر تظلی

مقام معظم رهبری: سال ۱۴۰۳، سال "جهش تولید با مشارکت مردم"

جناب آقای مهندس قربانی

مدیرکل محترم دفتر فنی و برنامه ریزی عمرانی وزارت کشور

موضوع: آیین نامه مدیریت و ساماندهی سپتازهای تانکری

با سلام و احترام،

با عنایت به نامه شماره ۱۸۴۷۴۱ مورخ ۱۴۰۳/۱۰/۲۶ آن مدیریت محترم با موضوع فوق، مسائل و ابهامات موجود در آیین نامه مدیریت و ساماندهی سپتازها (تانکرهای حمل سپتاز یا لجن) که توسط آن دستگاه محترم تهیه شده است، موارد زیر را به استحضار می‌رساند:

موضوع نحوه مدیریت سپتازهای تانکری از سه دیدگاه مهم ذیل می‌بایست مورد بررسی و تصمیم‌گیری قرار گیرد:

- رعایت موارد قانونی از جمله رعایت صلاحیت‌های مندرج در قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب و قانون مدیریت پسماند و تصمیمات کارگروه‌های استانی پسماند
- صیانت از بهداشت و سلامت جامعه و حفظ محیط زیست و بازچرخانی پساب
- حفظ سرمایه‌های ارزشمند ملی و جلوگیری از بروز خسارت به تأسیسات احداث شده

بر اساس قانون تشکیل شرکت‌های آب و فاضلاب مصوب ۱۳۶۹ این شرکت‌ها متولی جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب در بخش شهری و روستایی بوده که با حمایت دولت و از طریق ردیف‌های اعتباری مصوب نسبت به احداث تأسیسات مربوطه اقدام می‌نمایند و با عنایت به اینکه شرکت‌های آب و فاضلاب صرفاً متولی جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب با ماهیت فاضلاب خانگی می‌باشند و تأسیسات آنها بر این اساس طراحی و احداث شده و در نتیجه ظرفیت پذیرش فاضلاب‌های نامتعارف و یا سپتازها را نخواهند داشت. در عین حال قانون مدیریت پسماند مصوب سال ۱۳۸۳، ضمن اقدام به ارائه تعریف انواع خروجی‌های آلاینده و یا غیر آلاینده ناشی از فعالیت‌های انسانی (تحت عنوان پسماند)، نسبت به تعیین مراجع مسئول هر حوزه مربوطه نیز تکلیف نموده است. از جمله همانگونه که در تبصره ۴ بند ۵ ماده ۲ قانون مدیریت خدمات پسماند ذکر شده، لجن‌های حاصل از تصفیه فاضلابهای شهری و تخلیه چاه‌های جذبی فاضلاب خانگی در دسته پسماندهای عادی قرار خواهند گرفت و از سوی دیگر در متن بند ۱ ماده ۷ همان قانون بیان گردیده که مدیریت اجرایی کلیه پسماندهای عادی غیر از صنعتی و ویژه در شهرها و روستاها و حریم آنها به عهده شهرداری‌ها و دهیاری‌های می‌باشد و در ادامه در بند ۲ نیز تصریح گردیده که مدیریت اجرایی پسماندهای صنعتی و ویژه، بر عهده تولید کننده بوده و در صورت تبدیل آن به پسماند عادی به عهده شهرداری‌ها، دهیاری‌ها و بخشدارها خواهد بود. بنابراین براساس این قانون وظیفه مدیریت پسماندها غیرعادی شامل سپتازهای خانگی و صنعتی بر عهده تولید کننده آن گذاشته شده است و نه شرکت‌های آب و فاضلاب.

طبق محاسبات سر انگشتی انجام شده هر تانکر سپتاز با میانگین COD معادل ۲۰۰۰۰ میلی گرم در لیتر معادل فاضلاب خانگی تولید شده ۲۵۰۰ نفر می‌باشد که به طور لحظه‌ای وارد تصفیه خانه می‌گردد. با فرض تخلیه حداقل ۱۰ تانکر در روز،

نامه صادره بدون مهر برجسته دبیرخانه فاقد اعتبار است.

تهران- بلوار کشاورز، خیابان شهید برادران عبدالله زاده (دهکده) پلاک ۶ تلفن: ۵-۸۸۹۵۳۳۲۱-۵۰ دورنگار: ۸۸۹۵۳۳۲۹ کدپستی: ۱۴۱۵۶۱۵۴۷۱

Email: Info@nww.ir

فاضلاب معادل ۲۵۰۰۰ نفر به تصفیه‌خانه تحمیل می‌شود که بیش از ظرفیت ساخته شده آن و منجر به وارد شدن شوک آلی و سمی به فرایند تصفیه خواهد بود. شایان ذکر است این تنها با فرض آلودگی COD است، حال آنکه سپتازها دارای چربی، روغن، گریس و آلاینده‌های سنگین می‌باشند که می‌توانند فرایند تصفیه را کاملاً مختل نموده و کیفیت پساب را برای استفاده مجدد آن که عمدتاً در کشور در مصارف کشاورزی است، به مخاطره اندازد.

از سوی دیگر سپتازهای تانکری بعضاً و حتی عمدتاً حاوی آلاینده‌های صنعتی، بیمارستانی و تجاری و یا دارای منشأ مجهول است، لذا بر اساس اراده قانون گذار طبق ضوابط استقرار و معیارهای صنایع، منطقاً جمع‌آوری فاضلاب صنعتی از حیطه وظایف شرکت‌های آب و فاضلاب خارج است، چرا که براساس ضوابط مذکور عملاً آلاینده‌های ناشی از فعالیت واحدهای تولیدی صنعتی در قالب فعالیت‌های محدوده فضای شهری و روستایی (به عنوان مراکز جمعیتی انسانی) نبوده و از این جهت محول نمودن مسئولیت جمع‌آوری سپتازهای تانکری به حوزه وظایف شرکت‌های آب و فاضلاب که صرفاً متولی نقاط جمعیتی با تراکم انسانی هستند به صلاح نمی‌باشد. زیرا اساساً زیرساخت‌های موجود شبکه فاضلاب، فاقد ظرفیت مناسب جهت پذیرش و تصفیه سپتازهای صنعتی است.

از آنجا که محتویات تانکرهای مزبور نامعلوم بوده و بر طبق مراجع معتبر علمی و آزمایش‌های انجام شده حتی در صورتیکه منشأ خانگی نیز داشته باشند به دلیل غلیظ شدن در شرایط خاص (تجمع در چاه خانگی و مخازن سپتیک) آلودگی بسیار بالا و فراتر از توان سیستم‌های تصفیه متداول شهری را دارند و بعضاً حاوی آلاینده‌هایی می‌باشند که امکان وارد آوردن آسیب بر شبکه جمع‌آوری فاضلاب و تصفیه‌خانه‌های فاضلاب را دارد، لذا اجبار نمودن شرکت‌های آب و فاضلاب در راستای جمع‌آوری سپتازهای تانکری در شرایطی که زیرساخت‌های لازم برای انجام این امر محیا نگردیده، نه فقط خارج از چارچوب وظایف قانونی این شرکت‌هاست بلکه می‌تواند صدمه جبران‌ناپذیری به تأسیسات موجود وارد آورد، همچنانکه نمونه‌هایی از این موارد با تبعات و ابعاد منفی بهداشتی و زیست محیطی در شرکت‌های زیرمجموعه مشاهده گردیده است. شایان ذکر است تعریف واژه سپتاز (که به اشتباه فاضلاب تانکری نامیده می‌شود) در کلیه مراجع علمی و فنی معتبر دنیا از فاضلاب خانگی متمایز بوده و از نظر کیفیت با یکدیگر کاملاً متفاوت می‌باشند. لذا از جهت رعایت اصل پنجاهم قانون اساسی و همچنین قانون حفاظت و بهسازی محیط زیست و سایر قوانین جاری، اجبار شرکت‌های آب و فاضلاب به این امر خارج از ظرفیت قانونی بوده و به علت عدم وجود زیرساخت‌های مناسب (که مستلزم تأمین منابع مالی است) در تضاد با مصالح عمومی در زمینه بهداشت و محیط زیست می‌باشد.

در ادامه موارد زیر درخصوص متن آیین‌نامه قابل ذکر می‌باشد:

- ۱- تعریف ارائه شده برای سپتاز جامع و مانع نبوده و در آن به سپتازهای صنعتی بیمارستانی و ... اشاره نشده است. ضمناً بایستی مشخصات کیفی سپتاز نیز در تعریف مشخص گردد. این تعریف پیشنهاد می‌گردد: مواد زائد مایع، نیمه جامد و جامد که از کف مخازن سپتیک، چاه‌های جذبی و یا سایر انواع سیستم‌های بهداشتی درجا (on site sanitation system) برای دفع خارج می‌گردد، گفته می‌شود که می‌تواند دارای منشأ تجاری، صنعتی و خانگی باشد.
- ۲- پیشنهاد این شرکت در خصوص رفع معضل سپتاز، ایجاد تصفیه‌خانه‌های فاضلاب خاص سپتاز توسط متولی قانونی آن (شهرداری‌ها، بخش‌داری‌ها و ...) می‌باشد که تجربه موفق آن در شهر مشهد به اجرا در آمده است.
- ۳- در این آیین‌نامه مسئولیت مکان‌یابی و تعیین ضوابط فنی آن بر عهده شرکت آب و فاضلاب گذاشته شده است که همانگونه که در ابتدای نامه اشاره شد این موضوع در محدوده اختیارات قانونی شرکت آب و فاضلاب نیست.

شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور

(مادر تخصصی)

شماره: ۱۴۰۳/۱۰۰/۲۸۴۶۶

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۱/۱۷

پیوست:

۴- مشخصات تانکرهای حمل سیتاژها و ضوابط و مقررات ضروری که بایستی توسط وزارت کشور لحاظ گردد، ارائه نشده است. پیشنهاد می‌شود هر تانکر حامل سیتاژ دارای بارنامه‌ای باشد که در آن مشخصات دقیق سیتاژ حمل شده شامل میزان، نوع سیتاژ (تجاری، صنعتی و...)، مبدأ، مقصد و سایر جزئیات لازم و ضروری در آن ثبت گردد. این بارنامه می‌تواند با همکاری شهرداری و اداره کل محیط زیست و وزارت بهداشت و سایر ارگان‌های ذیربط تهیه گردد. این بارنامه می‌تواند در سه نسخه تهیه گردد و یک نسخه از آن به شهرداری منطقه و یک نسخه به اداره محیط زیست و یک نسخه در نزد حامل نگهداری گردد.

۵- در ماده ۴ مسئولیت مدیریت سیتاژ بر عهده شرکت آب و فاضلاب گذاشته شده است که همانگونه که در ابتدای نامه اشاره شد این موضوع در محدوده اختیارات قانونی شرکت آب و فاضلاب نیست.

۶- در ماده ۵ مسئولیت مدیریت سیتاژ بر عهده شرکت آب و فاضلاب گذاشته شده است. شایان ذکر است بیش از ۱۴۰۰ شهر در کشور وجود دارد که تنها ۳۵۲ شهر تحت پوشش تاسیسات فاضلاب می‌باشند و بیش از ۱۰۰۰ شهر و تقریباً تمامی روستاها فاقد تاسیسات جمع‌آوری و تصفیه فاضلاب می‌باشند که این موضوع تأکیدکننده مسئولیت نداشتن شرکت‌های آب و فاضلاب درباره مدیریت سیتاژها می‌باشد چرا که امکانات مورد نیاز برای مدیریت سیتاژها بایستی در کل کشور توسط دستگاه مربوط بنابه قانون مدیریت پسماند ایجاد شود. همچنین شرکت آبفا مسئولیتی درخصوص سیتاژها علی‌الخصوص سیتاژهای صنعتی ندارد که در این بند بدان اشاره شده است. علاوه بر این شرکت‌های آب و فاضلاب مسئولیت قانونی در خصوص سرمایه‌گذاری در تصفیه‌خانه‌های سیتاژ را ندارند.

۷- در ماده ۷ مسئولیت صدور مجوز و ایجاد سامانه سیتاژ تعیین نشده است.

۸- حضور تمامی وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و دستگاه‌های مرتبط با موضوع مانند وزارت صنعت، معدن و تجارت، وزارت بهداشت، درمان و آموزش پزشکی و ... در این جلسات ضروری است.

هاشم امینی
رئیس هیئت مدیره و مدیرعامل

- جناب آقای مهندس جوادبخت، معاون محترم آب و آبفا وزارت نیرو جهت استحضار

- معاون محترم راهبری و نظارت بر بهره‌برداری

- مدیر کل محترم دفتر حقوقی و قراردادها

- مدیر کل محترم دفتر نظارت بر بهداشت آب و فاضلاب

- مدیران عامل محترم شرکت‌های آب و فاضلاب استانی

نامه صادره بدون مهر برجسته دبیرخانه فاقد اعتبار است.

تهران- بلوار کشاورز، خیابان شهید برادران عبدالله زاده (دهکده) پلاک ۶ تلفن: ۵-۸۸۹۵۳۳۲۱-۵۰ دورنگار: ۸۸۹۵۳۳۲۹ کدپستی: ۱۴۱۵۶۱۵۴۷۱

Email: Info@nww.ir

شرکت مهندسی آب و فاضلاب کشور

(مادر تخصصی)

شماره: ۱۴۰۳/۱۰۰/۲۸۴۶۶

تاریخ: ۱۴۰۳/۱۱/۱۷

پیوست:

ایجاد کننده: سید مرتضی احتشامی (مدیرکل دفتر نظارت بر بهره برداری فاضلاب) ۸۹۶۰۳۳۰۰

نامه صادره بدون مهر برجسته دبیرخانه فاقد اعتبار است.

تهران-بلوار کشاورز، خیابان شهید برادران عبدالله زاده (دهکده) پلاک ۶ تلفن: ۵-۸۸۹۵۳۳۲۱-۸۸۹۵۳۳۲۹ دورنگار: ۸۸۹۵۳۳۲۹ کدپستی: ۱۴۱۵۶۱۵۴۷۱

Email: Info@nww.ir